C/2024/6834

29.11.2024 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 21 октомври 2024 година

относно икономическата, бюджетната, трудовата и структурната политика на Швеция

(C/2024/6834)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ([2]), и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([3]), с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики Механизмът спомага за постигането на икономическо и социално възстановяване и за изпълнението на устойчиви реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаването на екологичния и цифровия преход и за укрепването на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(2) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще спомогне за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Швеция добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(3) На 16 март 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, за да осигури информация за политическите решения и да се създадат рамкови условия за увеличаване на растежа. Съобщението е структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили в областта

([1]) ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

на конкурентоспособността. Сред тези движещи сили достъпът до частен капитал, научните изследвания и иновациите, образованието и уменията и функциониращият единен пазар се открояват като основни приоритети на политиката за реформи и инвестиции с цел справяне с настоящите предизвикателства, свързани с производителността, както и за изграждане на дългосрочна конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. На 14 февруари 2024 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Годишен доклад от 2024 г. за единния пазар и конкурентоспособността“. В съобщението се описват подробно конкурентните предимства на европейския единен пазар и предизвикателствата пред него, като се проследява годишното развитие в съответствие с установените девет движещи сили на конкурентоспособността.

(4) На 21 ноември 2023 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г., с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2024 г. На 22 март 2024 г. Европейският съвет одобри приоритетите на обзора на устойчивия растеж за 2024 г. във връзка с четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 21 ноември 2023 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2024 г., в който посочи Швеция като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси и за които ще е необходим задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2024 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ([5]) („Препоръка от 2024 г. относно еврозоната“) на 12 април 2024 г. и съвместния доклад за заетостта на 11 март 2024 г.

(5) На 30 април 2024 г. влезе в сила новата рамка на Съюза за икономическо управление. Рамката включва новия Регламент (ЕС) 2024/1263 за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение, изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ([6]) за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит и изменената Директива 2011/85/ЕС на Съвета ([7]) относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки. Целите на новата рамка за икономическо управление са насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. С новата рамка за икономическо управление се насърчава също националната ангажираност и се поставя по-силен акцент в средносрочен план, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план. Националният средносрочен фискално-структурен план съдържа фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и ангажиментите за инвестиции на държавата членка, които обхващат период на планиране от 4 или 5 години в зависимост от редовната продължителност на мандата на законодателния орган в съответната държава. Планът за нетните разходи ([8]) в националните средносрочни фискално-структурни планове трябва да спазва изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263, в това число изискванията консолидираният държавен дълг да следва правдоподобно низходяща тенденция до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът по консолидирания държавен бюджет да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да изпълни съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, посочени в Регламент (ЕС) 2024/1263, периодът на корекция може да бъде удължен с най-много 3 години. За да подпомогне изготвянето на тези национални средносрочни фискално-структурни планове, на 21 юни 2024 г. Комисията публикува насоки относно информацията, която трябва да бъде предоставена от държавите членки в техните национални средносрочни фискално-структурни планове и в техните годишни доклади за напредъка. В съответствие с членове 5 и 36 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Комисията предаде на държавите членки референтни траектории и техническа информация по целесъобразност. Държавите членки трябва да представят своите национални средносрочни фискално-структурни планове до 20 септември 2024 г., освен ако държавата членка и Комисията не се споразумеят да удължат този срок в разумни граници. В съответствие с националните си правни рамки държавите членки могат да обсъждат своите проекти на средносрочни планове с националните си парламенти, да поискат от независимите фискални институции да издадат становище и да проведат консултации със социалните партньори и други заинтересовани страни на национално равнище.

([5]) Препоръка на Съвета от 12 април 2024 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2024/2807, 23.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица и vi) еднократните и други временни мерки.

(6) През 2024 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, които бяха преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(7) На 28 май 2021 г. Швеция представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 4 май 2022 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Швеция ([9]), който бе изменен на 9 ноември 2023 г. съгласно член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 за актуализиране на максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU ([10]). Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Швеция е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(8) В съответствие с член 8, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([11]) на 26 април 2024 г. Швеция представи националната си програма за реформи за 2024 г. и програмата си за конвергенция за 2024 г. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2024 г. отразява също шестмесечното докладване на Швеция относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.

(9) На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклада за Швеция за 2024 г. В него беше оценен напредъкът на Швеция в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2023 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Швеция на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Швеция при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

(10) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Швеция. Основните констатации от извършената от службите на Комисията оценка на макроикономическите уязвимости за Швеция за целите на посочения регламент бяха публикувани през март 2024 г. На 19 юни 2024 г. Комисията заключи, че в Швеция са налице макроикономически дисбаланси. По-специално Швеция е изправена пред уязвимости, свързани с нейния пазар на недвижими имоти и голям частен дълг, които остават актуални въпреки някои скорошни корекции, като действията на политиката за справяне с тях са ограничени. След значителни увеличения в продължение на няколко години, през 2022 г. и 2023 г. цените на недвижимите имоти спаднаха. Дългът на частния сектор намаля като съотношение към БВП поради високия растеж на номиналния БВП в резултат на високата инфлация, въпреки че равнищата на дълга продължиха да се увеличават в номинално изражение. Бързото повишаване на лихвените проценти оказа отрицателно въздействие върху обслужването на дълга на домакинствата и търговските дружества за недвижими имоти, намали търсенето и засегна цените на имотите. Преобладаващото наличие на променливи лихвени проценти и ипотеки с много голяма продължителност оказа натиск върху бюджетите на домакинствата, като намали способността за погасяване, предизвика спад в потреблението и допринесе за рецесията от 2023 г. В същото време строителството на нови жилища рязко спадна. Въпреки неотдавнашните понижения цените на жилищата продължават да бъдат значително завишени, цените на търговските недвижими имоти изглежда все още не са напълно коригирани и съществуват рискове за обслужването на дълга, в случай че лихвените проценти останат високи, а цените паднат. Финансовият сектор е в силна зависимост от сектора на недвижимите имоти, но силните му показатели следва да послужат като преграда срещу разпространението на проблемите на сектора на недвижимите имоти в икономиката като цяло. Напредъкът в политиката е ограничен и при липсата на по-решителни действия установените уязвимости ще продължат да съществуват и може да доведат до нов скок на финансираните с дълг придобивания на жилища и надценени жилища. Мерките, с които се увеличава предлагането на жилища, биха могли да допринесат за предотвратяване на тези проблеми. Освен това данъчното облагане продължава да насърчава финансираното с дълг придобиване на жилища чрез значителното данъчно приспадане на плащанията на лихви по ипотечни кредити и да благоприятства притежаването на жилища. Пазарът за отдаване под наем не е реформиран.

([9]) ST 7772/22 INIT и ST 7772/22 ADD 1.

([10]) Решение за изпълнение на Съвета от 9 ноември 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение от 4 май 2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Швеция (ST 14474/23 INIT и ST 14474/23 ADD 1).

([11]) Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

(11) В съответствие с данните, потвърдени от Евростат, салдото по консолидирания държавен бюджет на Швеция е намаляло от излишък от 1,2 % от БВП през 2022 г. на дефицит от 0,6 % през 2023 г., докато консолидираният държавен дълг е намалял от 33,2 % от БВП в края на 2022 г. на 31,2 % в края на 2023 г.

(12) На 12 юли 2022 г. Съветът препоръча ([12]) Швеция да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на фискалната политика ([13]), като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Швеция следва да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. Съветът също така препоръча на Швеция да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза. Според оценките на Комисията, през 2023 г. фискалната позиция ([14]) е била като цяло неутрална — 0 % от БВП. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. осигури като цяло неутрален принос към фискалната позиция от 0,1 % от БВП и беше в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Като цяло неутралният принос на финансираните на национално равнище първични текущи разходи се дължи на намалението с 0,3 процентни пункта от БВП на разходите за извънредните мерки за подкрепа (целеви и нецелеви) за домакинствата и предприятията в отговор на покачването на цените на енергията, частично компенсирано от редица по-малки по-мащаб мерки и, наред с другото, намаляване на енергийния данък върху горивата. Финансираните на национално равнище инвестиции възлязоха на 4,9 % от БВП през 2023 г., с увеличение от 0,2 процентни пункта спрямо 2022 г. Швеция финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийната сигурност, като например схемите „Промишлен скок“ и „Скок на климата“, като предостави финансиране за проекти в областта на климата и нискоемисионни технологии в промишлеността, както и за разширяване на широколентовия достъп. Швеция все още не е подала искане за плащане по Механизма.

(13) В програмата за конвергенция за 2024 г. макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози предвижда реалният БВП да нарасне с 0,7 % през 2024 г. и с 2,5 % през 2025 г., като същевременно се предвижда инфлацията по KPIF (инфлацията на потребителските цени без разходите за лихви) да бъде 2,1 % през 2024 г. и 1,7 % през 2025 г. Очаква се дефицитът по консолидирания държавен бюджет да нарасне до 1,2 % от БВП през 2024 г. и да спадне до 0,3 % от БВП през 2025 г., докато съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 32,0 % до края на 2024 г. впоследствие да намалее до 31,4 % до края на 2025 г. След 2025 г. се очаква салдото по консолидирания държавен бюджет да достигне излишък от 0,7 % от БВП през 2026 г. и от 1,7 % от БВП през 2027 г. Поради това се планира салдото по консолидирания държавен бюджет да остане под референтната стойност за дефицита от 3 % от БВП съгласно Договора през периода на програмата. На свой ред, след 2025 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 30,0 % през 2026 г и до 28,0 % през 2027 г.

(14) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 0,2 % през 2024 г. и с 2,1 % през 2025 г., а инфлацията (измерена с хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ) да бъде 2,0 % през 2024 г. и 1,8 % през 2025 г.

(15) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 1,4 % от БВП през 2024 г., което отразява, наред с другото, отслабване на растежа на данъчните приходи и увеличаване на разходите, по-специално за обвързаните с индекс пенсии в регионалния и общинския подсектор, докато съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 32 % до края на 2024 г. Според оценките на Комисията фискалната позиция се очаква да бъде експанзионистична — с 0,6 % от БВП през 2024 г.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходи в размер на 0,1 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма през 2024 г. в сравнение с 0,1 % от БВП през 2023 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма, ще продължат да дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото или дълга по консолидирания държавен бюджет на Швеция.

([12]) Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Швеция и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Швеция за 2022 г. (ОВ C 334, 1.9.2022 г., стр. 221).

([13]) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. средносрочният потенциален растеж на производството на Швеция през 2023 г. се оценява на 7,7 % в номинално изражение въз основа на 10-годишния среден реален потенциален темп на растеж и дефлатора на БВП за 2023 г.

([14]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики — както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на Съюза. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите (и с изключение на свързаните с кризата с COVID-19 временни извънредни мерки), включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма и други фондове на Съюза. Отрицателният знак на показателя показва експанзионистична фискална политика, докато положителният знак на показателя показва рестриктивна фискална политика.

(17) На 14 юли 2023 г. Съветът препоръча ([15]) на Швеция да поддържа стабилна фискална позиция през 2024 г. Когато изпълняваха своите бюджети за 2023 г. и изготвяха своите бюджети за 2024 г., държавите членки бяха приканени да вземат предвид факта, че Комисията ще предложи на Съвета да бъдат открити основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. структурното салдо на Швеция се очаква да бъде 0,0 % от БВП през 2024 г., спрямо 0,1 % през 2023 г., като по този начин ще бъде над средносрочната бюджетна цел на страната за структурно салдо от −1 % от БВП. Това е в съответствие с препоръките на Съвета.

(18) Освен това Съветът препоръча на Швеция да предприеме действия за постепенно прекратяване на действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Съветът препоръча също така, ако нови увеличения на цените на енергията налагат нови или запазване на съществуващи мерки за подкрепа, Швеция да гарантира, че такива мерки за подкрепа са насочени към защитата на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално поносими и запазват стимулите за икономии на енергия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните бюджетни разходи ([16]) за извънредни мерки за енергийна подкрепа се оценяват на по-малко от 0,1 % от БВП през 2023 г. и се очаква да бъдат по-малко от 0,1 % през 2024 г. и 0 % през 2025 г. Извънредните мерки за енергийна подкрепа бяха постепенно прекратени през 2023 г. и 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета.

(19) По-конкретно Съветът препоръча на Швеция също така да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства от Механизма и други фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. финансираните на национално равнище публични инвестиции се очаква да се увеличат от 4,9 % от БВП през 2023 г. до 5,1 % от БВП през 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. На свой ред, публичните разходи, финансирани с приходи от фондовете на Съюза, включително безвъзмездни средства по Механизма, се очаква да останат стабилни и да възлязат на 0,2 % от БВП през 2024 г.

(20) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, и при условие че политиката остане непроменена, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда за 2025 г. дефицит по консолидирания държавен бюджет от 0,9 % от БВП и съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 31,3 %, подкрепени от очакваното икономическо възстановяване.

(21) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се тези реформи и инвестиции да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок бързото и ефективно изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително на главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Швеция по време на екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. За да бъдат изпълнени ангажиментите по плана за възстановяване и устойчивост до август 2026 г., от съществено значение е Швеция значително да ускори изпълнението на реформите и инвестициите. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(22) Като част от междинния преглед на програмите по линия на политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета ([17]) от Швеция се изисква да направи преглед на всяка програма по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ) и Фонда за справедлив преход (ФСП) до март 2025 г., като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г., както и своя национален план в областта на енергетиката и климата. Този преглед представлява основата за окончателното разпределение на финансирането от Съюза, включено във всяка програма. Швеция постигна напредък в прилагането на програми по линия на политиката на сближаване и Европейския стълб на социалните права, но продължават да са налице предизвикателства, както и различия между столичния регион и останалата част от страната. Важно е да се ускори изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване, а договорените в програмите приоритети остават актуални. От решаващо значение е да продължи подкрепата за иновациите, допринасящи за по-нататъшното екологизиране на обществото с амбицията за постигане на неутрална по отношение на климата икономика, като същевременно продължат да се преодоляват социално-икономическите регионални различия и различията между градските и извънградските райони. Освен това продължава да бъде от ключово значение насърчаването на повишаването на квалификацията и преквалификацията, като се обръща особено внимание на уязвимите групи, по-специално на тези с мигрантски произход. Швеция би могла също така да използва платформата за стратегически

([15]) Препоръка на Съвета от 14 юли 2023 г. относно националната програма за реформи на Швеция за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Швеция за 2023 г. (ОВ C 312, 1.9.2023 г., стр. 252).

([16]) Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите, и когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

([17]) Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

технологии за Европа, създадена с Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета ([18]), за да стимулира инвестициите в технологии, подпомагащи екологичния преход. Разработването и производството на чисти технологии с ефективно използване на ресурсите, включително укрепването на веригите за създаване на стойност и справянето с недостига на работна ръка и умения, са важни за дългосрочната устойчивост и конкурентоспособност на шведските региони и техните малки и средни предприятия.

(23) Освен икономическите и социалните предизвикателства, към които са насочени планът за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза, Швеция е изправена пред няколко допълнителни предизвикателства, свързани с: а) влошаването на образователните резултати на учениците, по-специално на учениците в неравностойно социално-икономическо положение и тези с мигрантски произход; б) недостига на умения, който е най-силно изразен за хората в неравностойно социално-икономическо положение и тези с мигрантски произход; и в) намаляването на емисиите на парникови газове.

(24) Въз основа на резултатите от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) за 2022 г., от 2018 г. насам основните умения на шведските ученици са се влошили. Най-голямо влошаване се наблюдава по математика, където делът на лицата със слаби резултати е доста над целта на Съюза. Процентът на учениците със слаби резултати се е увеличил дори още повече при учениците в неравностойно социално-икономическо положение, а разликата между родените в страната ученици и тези с мигрантски произход е много голяма. Освен това постоянният недостиг на квалифицирани учители ще окаже отрицателно въздействие върху качеството на образователната система и резултатите на учениците.

(25) През 2022 г. 15 % от всички ученици, завършващи първи гимназиален етап на средното образование, са имали твърде ниски оценки или незавършен цикъл на обучение, което ги е лишило от възможността да се класират за втори гимназиален етап на средното образование. Това засяга по-специално учениците в неравностойно социално-икономическо положение и тези с мигрантски произход. Те са по-слабо представени и в частните училища, чиито ученици имат средно по-добри шансове да се класират за по-нататъшно обучение. Тъй като повечето работни места в Швеция изискват гимназиален етап на средното образование или по-висока квалификация, произтичащата от това разлика в завършената образователна степен увеличава и риска съответното лице да не си намери работа, което води до отрицателни последици за интеграцията.

(26) Между отделните групи съществуват големи различия по отношение на равнищата на квалификация и завършената образователна степен. Тези различия са най-силно изразени при младите хора, родени извън Съюза, за които е по-малко вероятно да са завършили гимназиален етап на средното образование и по-малко вероятно да участват в заетост, образование или обучение в сравнение с родените в Швеция. Това намалява шансовете им за заетост и представлява риск за способността на Швеция да подобри още повече своята устойчива конкурентоспособност. Освен това този недостиг на умения допълнително задълбочава недостига на работна ръка, който е особено очевиден в секторите на промишлеността и услугите и представлява сериозно предизвикателство за развитието и екологичния промишлен преход на най-северните региони на страната.

(27) При настоящите политики изглежда слабо вероятно Швеция да постигне целите си за 2030 г. в рамките на политиката на Съюза за намаляване на емисиите на парникови газове („цели за емисиите за 2030 г.“). Все още няма актуализирани всеобхватни сценарии за емисиите на парникови газове, отразяващи промените в политиката през 2023 г. и 2024 г., тъй като наличният понастоящем правителствен план за действие в областта на климата е съсредоточен върху по-дълъг времеви хоризонт, до 2045 г., без количествени сценарии за траектории на емисиите за периода до 2030 г. Все пак няколко проучвания на официални и независими органи изглежда потвърждават, че настоящите политики на Швеция ще доведат до значително изоставане от целите за емисиите за 2030 г. Намаляването на емисиите в автомобилния транспорт е от ключово значение, за да може Швеция да постигне целите за емисиите до 2030 г. На автомобилния транспорт се падат три четвърти от енергийните потребности от петрол и нефтопродукти, които са основният източник на емисии на парникови газове от изкопаеми горива в Швеция.

([18]) Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) и за изменение на Директива 2003/87/ЕО и на регламенти (ЕС) 2021/1058, (ЕС) 2021/1056, (ЕС) 2021/1057, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 223/2014, (ЕС) 2021/1060, (ЕС) 2021/523, (ЕС) 2021/695, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/241 (ОВ L, 2024/795, 29.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(28) Въпреки че Швеция има най-голям дял на възобновяемите енергийни източници в общото потребление на енергия в Съюза, тя продължава да разполага с неизползван потенциал за възобновяеми енергийни източници. Този потенциал би могъл да се използва, за да се обезпечи извършваната в момента електрификация на промишлените отрасли в Швеция, както и иновативните, екологосъобразни промишлени разработки и декарбонизация в северната част на Швеция, които изискват още по-голямо производство на електроенергия. Продължава да има редица пречки пред разширяването на капацитета на страната за производство на енергия от възобновяеми източници. Това може да доведе до невъзможност Швеция да постигне предвиденото увеличение на мощностите за вятърна енергия с 13 GW и на мощностите за слънчева енергия с около 5 GW между 2021 г. и 2030 г. Едно такова препятствие са свързаните с издаването на разрешения пречки за разположените както в морето, така и на сушата инсталации за вятърна енергия. Тези пречки произтичат, наред с другото, от неефективните процедури за издаване на разрешения и правото на вето на общините и органите в сферата на отбраната.

(29) В светлината на задълбочения преглед на Комисията и заключенията ѝ относно наличието на дисбаланси, препоръките по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръка 1. Политиките, посочени в препоръка 1, спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с високата задлъжнялост на домакинствата и оценените на висока стойност недвижими имоти,

ПРЕПОРЪЧВА на Швеция да предприеме през 2024 г. и 2025 г. следните действия:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. Да намали рисковете, свързани с високите дългове на домакинствата и дисбалансите на жилищния пазар, чрез намаляване на данъчното приспадане на лихвените плащания по ипотечните кредити и увеличаване на периодичните данъци върху недвижимата собственост, като същевременно разработи подходящи инструменти за по-добра оценка и насочване на политиката. Да стимулира инвестициите в жилищно строителство с цел облекчаване на най-неотложния недостиг, по-специално чрез отстраняване на структурните пречки пред строителството. Да подобри ефективността на жилищния пазар, включително чрез въвеждане на реформи на пазара на отдаване на жилища под наем.

2. С оглед на продължителните забавяния значително да ускори изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, като осигури приключването на реформите и инвестициите до август 2026 г. Да ускори изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване. В контекста на междинния преглед на тези програми да продължи да се съсредоточава върху договорените приоритети, като същевременно взема предвид възможностите, предоставени от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“ за подобряване на конкурентоспособността.

3. Да подобри образователните резултати, включително на учениците в неравностойно социално-икономическо положение и тези с мигрантски произход, като предприеме мерки по отношение на постоянния недостиг на квалифицирани учители, като гарантира възможности за равен достъп до системата на училищното образование и като подкрепи допълнително прехода на учениците към гимназиалния етап на средното образование. Да развива уменията на работната сила, по-специално на хората в неравностойно социално-икономическо положение и тези с мигрантски произход, чрез целенасочени мерки на политиката и целеви ресурси, за да се подобри тяхната интеграция на пазара на труда.

4. Да гарантира постигането на целите за намаляване на емисиите на парникови газове чрез намаляване по-специално на емисиите от автомобилния транспорт и да ускори и рационализира процедурите за издаване на разрешения за внедряване на възобновяеми енергийни източници, по-специално за вятърна енергия в морето и на сушата.

Съставено в Люксембург на 21 октомври 2024 година.

За Съвета

Председател

NAGY I.